"אלון ליפתא" – אלון מצוי Quercus calliprinos קשיש התגלה בשולי הכפר ליפתא במבואות ירושלים

נועם אליהו, חוג כלנית לצמחי ישראל
27.8.2017

אלון מצוי *Quercus calliprinos* זקן במיוחד אשר נותר יחידי המדרון הצפון מזרחי התלול של אזור ליפתא על הדרך הקדומה הראשית במבואות ירושלים ממישור החוף. זהו עץ מרשים במיוחד אשר קוטרו המשוער 165 ס"מ, היקף גזעו המוערך 512 ס"מ, וגובהו כתשעה וחצי מטר. מעניין כי האלון בליפתא לא מוזכר על ידי אף אחד מהחוקרים הקודמים אשר סקרו את העצים המקודשים והקשישים ברחבי אזור ירושלים, יהודה ובנימין (ספי בן-יוסף, 1985, גדליה גינזבורג, 1975, ערמוני ושמידע, 1987, דוד עמית 1978, 1982). קרוב לוודאי שהיה זה עץ קדוש אשר עמד בשולי הכפר ליפתא וקשה מאוד לאמוד את גילו.

אלון מצוי קשיש בליפתא. צילם: נעם אליהו ©

רק כרבע בלבד מהיקף הגזע שרד וחי באלון ליפתא. מרכז הגזע חלול מזה שנים רבות וניתן לראות ולשחזר את היקף הגזע הענק אשר היקפו בבסיס העץ חמישה מטר ו-12 ס"מ! עלוות העץ מוריקה בכל היקפו ובעת ביקור ב-25.8.2017 .8.17 מצבו נראה טוב מאוד, אך מספר הבלוטים דל ביותר – יתכן מכיוון שאין בסביבה עצי אלון מצוי נוספים. שכן **אלון מצוי** זקוק לרוב להאבקה זרה כדי ליצור בלוטים פוריים. על הארץ לא נמצאו ספלולי בלוטים יבשים משנים קודמות.

בשולי האלון הקשיש גדלים שני זריעים של **אלון מצוי** בגודל 40-50 ס"מ. בכל שטח ליפתא גדל בנוסף לאלון הקשיש רק עוד שיח אחד של **אלון מצוי** שמרחקן מהעץ הקשיש למעלה מ-150 מטר.

מיקום האלון המצוי הקשיש בליפתא מסומן במפות אתר עמוד ענן.

הגילוי של אלון ליפתא שייך כולו לנועם אליהו, ירושלמי אשר מכיר כל טרסה שביל וצמח בחורבות ליפתא. ביום שנועם הראה את האלון לאנשי "הוועד להצלת ליפתא" (4.7.2017) נמצא כי קטע נוסף מהגזע הראשי נשבר ונפל ארצה. בקטע גזע זה קדח נקר חורים רבים במאמציו למצוא חיפושיות קליפה והקליפה נראית כמסננת.

אלון מצוי קשיש בליפתא. צילם: רון פרומקין ©
בתמונה השלישית מימין – חורים בגזע שנקדחו על ידי נקר
להגדלה – לחצו על התמונות

==========

כל הזכויות שמורות ל"כלנית" ©

ציטוט: אליהו נ 2017 "אלון ליפתא" – אלון מצוי Quercus calliprinos קשיש התגלה בשולי הכפר ליפתא במבואות ירושלים, חדשות בוטניות, כתב-עת "כלנית" מספר 4.

"אלון ליפתא" – אלון מצוי Quercus calliprinos קשיש התגלה בשולי הכפר ליפתא במבואות ירושלים

